

ГНІЗДУВАННЯ БЛАКИТНОЇ СИНИЦІ У ЗЕМЛЯНИЙ НІРЦІ

The Blue Tit nesting in an earthen hollow. - V.V. Buchko, I.V. Skilsky. - Berkut. 4 (1-2). 1995. - An occupied nest was found in the hollow in a precipice among meadows in Ivano-Frankivsk region 27.05.1994.

Блакитна синиця (*Parus caeruleus*), як правило, оселяється у різноманітних порожнинах стовбурів, дуплах, штучних гніздівлях тощо. 27.05.1994 р. в околицях с. Коростовичі Галицького р-ну Івано-Франківської обл. було знайдено заселене гніздо в нірці глиняного обриву серед луків на віддалі 15 м від ґрунтової дороги. Довжина нірки - 23 см, розмір вхідного отвору - 6 x 7 см, він знаходився за 25 см від верхнього краю урвища. Матеріал гнізда: кінське волосся (60 % від об'єму), вата (30 %) і пір'я (10 %). У нірці знаходилося 7 повністю оперених пташенят. При наближенні спостерігачів 3 з них вилетіли з гнізда.

В.В. Бучко, І.В. Скільський

Україна (Ukraine),
274029, м. Чернівці,
вул. Стасюка, 4б, ґурт. 5.
В.В. Бучко.

О МЕЖВИДОВОЙ ГИБРИДИЗАЦИИ В НЕВОЛЕ ЗЕЛЕНУШКИ И КОНОПЛЯНКИ

About the interspecific hybridization in captivity of the Greenfinch and the Linnet. - I.R. Gul, V.V. Lagush. - Berkut. 4 (1-2). 1995. - The fertile offspring was received from the male of the Greenfinch and the female of the Linnet in 1988.

Нами отмечен интересный случай гибридации этих двух видов вьюрковых. Раньше о ней в литературе ничего не сообщалось.

Гибриды были получены в 1988 г. в уличной вольере размером 4 x 2 x 2 м от годовалого самца зеленушки (*Chloris chloris*) и двухлетней самки коноплянки (*Acanthis cannabina*). Гнездо располагалось в развилке сухой сосны, помещенной в вольер, на высоте около 1 м от земли. Первое яйцо появилось 2.06. 18.06 в гнезде находилось 5 яиц голубоватого цвета с коричнево-бурыми крапинками, более густыми на тупом конце. Средний размер яиц 17,7 x 13,2 мм. 25.06 вылупился первый птенец, 1.07 - остальные. Первый птенец к моменту выклева последнего был в 2 раза крупнее. 9.07 гнездо покинули два птенца, через несколько дней - другие. В насиживании кладки и выкармливания птенцов принимали одинаковое участие

обе птицы. После вылета всех молодых из гнезда самец подкармливал слетков на протяжении почти 10 дней.

Слетки по внешнему виду напоминали зеленушек, но были мельче и нежнее по экстерьеру, на маховых перьях отсутствовала желтизна. После линьки у самцов поясница стала светло-зеленого цвета, брюшко белое, на груди зеленоватые перья, по бокам продольные бурые пестрины. Внешний вид гибридных самок сильно напоминает самок коноплянки, за исключением чуть более крупных размеров. Кроме того, в окраске гибридных самок преобладает серый цвет, тогда как у коноплянки больше коричневых тонов.

В 1989 г. нами было установлено, что гибридные птицы плодовиты, впоследствии самцы были скрещены с зеленушками и домашними канарейками (*Serinus canaria var. domestica*). Гибридные самки были скрещены с самцами коноплянки, в результате получено также плодовитое потомство.

И.Р. Гуль, А.И. Лагуш

Украина (Ukraine),
260049, г. Львов-49,
а/я 104885.
И.Р. Гуль.

ОПИС ГНІЗДА ЯЛИНОВОГО ШИШКАРЯ З УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Description of the Crossbill's nest from the Ukrainian Carpathians. - Godovanets B.I., Grishchenko V.N., Skilsky I.V. - Berkut. 4 (1-2). 1995. - A nest was found near the village of Luga (Transcarpathian region) at altitude of 1600-1650 m 26.09.1993. Descriptions of nests from the ukrainian part of the breeding area are absent. There were 3 nestlings 2-3 days old in the nest. The first egg was laid approximately 9.09. Breeding in September is rare for this species.

Ялиновий шишкар (*Loxia curvirostra*) є звичайним осілим видом Українських Карпат. Незважаючи на це, біологія його вивчена дуже мало. Описи гнізд у відомій нам літературі відсутні.

Заселене гніздо було знайдено нами 26.09. 1993 р. біля підніжжя г. Туркул неподалік від с. Луги Рахівського р-ну Закарпатської обл. на висоті близько 1600-1650 м н. р. м. Воно знаходилося на ялині, яка росла на окраїні ялинового лісу. Поряд, на віддалі 3 м, проходила ґрунтова дорога. Гніздо було збудоване в розвилці на кінці гілки, значно нахиленої вниз, на віддалі 4 м від стовбура. Висота його розташування від землі становила також 4 м. Гніздо округле.

Розміри (см): діаметр гнізда - 16, висота гнізда - 6, діаметр лотка - 10, глибина лотка - 4. Будівельний матеріал: гілки хвойних дерев (70 % від об'єму) та сухі стебла трав'янистих рослин (30 %). У гнізді знаходилося 3 пташенят 2-3-денного віку (у сірому пусі, очі закриті). Вола їх були заповнені їжею. Під час обстеження дорослих птахів поблизу не було, але перед цим на гнізді сиділа самка, і на спостережачів, які підійшли впритул, не звертала уваги. Зважаючи на вік пташенят і враховуючи тривалість насиджування кладки у ялинового шишкаря - 14-16 діб, можна вирахувати приблизну дату появи першого яйця - 9.09. Гніздування цього виду у вересні, напевне, є найбільш нехарактерним явищем, про що свідчать спостереження з інших регіонів. Так, за даними О.С. Мальчевського і Ю.Б. Пукінського (Птицы Ленинградской области и сопредельных территорий. Л., 1983. 2: 1-504.) у Ленінградській обл. на вересень-жовтень припадає лише 4 випадки розмноження ялинового шишкаря з 188 відомих.

**Б.Й. Годованець, В.М. Грищенко,
І.В. Скільський**

Україна (Ukraine),
295800, Закарпатська обл.,
м. Рахів, а/с 8.
Б.Й. Годованець.

ВСТРЕЧИ РЕДКИХ И МАЛОЧИСЛЕННЫХ ВИДОВ ПТИЦ В ЧЕРКАССКОМ РАЙОНЕ

Records of rare and unnumerous bird species in Cherkassy district. - E.A. Lebed, Yu.D. Golovchenko. - Berkut. 4 (1-2). 1995 - Data about 6 species are presented.

Краснозобая казарка (*Rufibrenta ruficollis*). Две особи пролетали через Днепр в окрестностях с. Тубильцы 13.05.1988 г.

Орлан-белохвост (*Haliaeetus albicilla*). Две особи держались на полях фильтрации очистных сооружений возле с. Червона Слобода зимой 1987/1988 гг. 17.01.1988 г. наблюдалась неудачная охота орлана на одного из многочисленных здесь зимующих гоголей (*Vesperula clangula*).

Сапсан (*Falco peregrinus*). 20.03.1988 г. на прудах очистных сооружений около с. Червона Слобода держалась одиночная птица.

Поручейник (*Tringa stagnatilis*). 26.06.1987 г. найдено гнездо с остатками скорлупы на травянистом лугу, ограниченном мелиоративными каналами, в окрестностях с. Ирдынь. Здесь же наблюдалась взрослая птица.

Вальдшнеп (*Scolopax rusticola*). Весной 1982 г. в спелом ольшанике около с. Ирдынь найдено гнездо с полной кладкой (устное сообщение И.С. Митяя). 29.05.1986 г. здесь же добыта самка вальдшнепа. К сожалению, состояние ее генеративных органов осталось неизвестным. Самка, отводившая от выводка из 3 еще не летавших птенцов, встречена 15.06.1987 г. у с. Сокирна.

Дупель (*Gallinago media*). Начало весенней миграции отмечено в 1-й декаде апреля: 9.04.1988 г. и 10.04.1989 г. В этот период в устье р. Рось встречались группы из 3-5 птиц. Возможно, часть дупелей здесь летует, придерживаясь благоприятных в трофическом отношении стадий - на влажных кочкарниках и понижениях группы из 4-10 птиц попадают и в начале июня (4-7.06.1988 г.).

Е.А. Лебедь, Ю.Д. Головченко

Украина (Ukraine),
244027, г. Сумы,
ул. Роменская, 93, кв. 516.
Е.А. Лебедь.

ДО ПОШИРЕННЯ ЧОРНОГО ЛЕЛЕКИ У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

To the Black Stork distribution in Zhitomir region. - M.F. Vesselsky. - Berkut. 4 (1-2). 1995. - Observation were carried out in 3 districts in 1989-1994. 3 nests and a brood were found.

У Житомирському р-ні весною 1989 р. В. Троп показав мені гніздо чорного лелеки (*Ciconia nigra*) біля с. Березівка (Березівське лісництво). Воно знаходилося за 500-600 м від р. Лісової. Побудоване на розгалуженні бічної гілки дуба за 1,5 м від стовбура на висоті 14-16 м. Влітку того ж року в гнізді було 2 пташенят. У 1990 р. приліт чорного лелеки біля с. Березівка відмічений 17.03. Описане вище гніздо виявилось пустим. За 300 м від нього проводилася суцільна вирубка. Починаючи з другої половини літа до 11.08 тут часто спостерігався одинокий птах, інколи він літав навіть над селом. Остання зустріч відбулася 11.09 у Березівському лісництві. У 1991 р. чорний лелека також спостерігався мною на території лісництва поблизу с. Богданівка. У 1992 р. П.П. Печенюк між селами Ульянівка та Богданівка знайшов гніздо на одному з лісових боліт. Поблизу нього тримався дорослий птах. У 1993 р. за повідомленням працівників лісництва заселене гніздо було знайдене у 61 кв. Незабаром біля нього розпочалася суцільна рубка лісу, гніздо птахами залишене. 1.09.1994